

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Інститут гуманітарних та соціальних наук
Кафедра філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова НМР проф. Загородній А.Г.

Протокол від «28» серпня 2023 року, №72

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

OK 1.1 «Філософія і методологія науки»

/код і назва навчальної дисципліни (освітнього компонента)/

третій (освітньо-науковий) рівень

/рівень вищої освіти/

вид дисципліни

обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

мова викладання

українська

освітньо-наукова програма

Психологія

спеціальність

053 Психологія

галузь знань

05 Соціальні та поведінкові науки

Робоча програма з навчальної дисципліни «Філософія і методологія науки» для здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим рівнем) зі спеціальності 053 Психологія.

Розробник:
завідувач кафедри філософії,
д. філос. н., доцент

Ігор КАРІВЕЦЬ

Гарант освітньої програми:
к. психол. н., доцент

Лариса БЕРЕЗОВСЬКА

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри філософії.
Протокол від «22» червня 2023 року № 12

завідувач кафедри,
д. філос. н., доц.

Ігор КАРІВЕЦЬ

1. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів/год.	3/90	3/90
Усього годин аудиторної роботи, у т.ч.:	30	10
• лекційні заняття, год.	15	4
• семінарські заняття, год.	15	6
• практичні заняття, год.	-	-
• лабораторні заняття, год.	-	-
Усього годин самостійної роботи, у т.ч.:	60	80
• контрольні роботи, к-сть/год.	-	20
• розрахункові (розрахунково-графічні) роботи, к-сть/год.	-	
• індивідуальне науково-дослідне завдання, к-сть/год.	40	20
• підготовка до навчальних занять та контрольних заходів, год.	20	40
Екзамен	1	1
Залік		

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі: денної форми навчання – 33,3%; заочної форми навчання – 11,1

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни та результати навчання:

Ознайомитися з основними причинами виникнення науки європейського типу, періодами розвитку науки в європейській цивілізації, класифікацією наук на основними рівнями й методами наукового пізнання.

2.2. Завдання навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у здобувачів таких **компетентностей**:

інтегральної:

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати значущі комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері психології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

загальних:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

спеціальних (фахових):

СК 7. Уміння толерувати невизначеність і доводити унікальність власного наукового пошуку в умовах інформаційного / цифрового суспільства.

2.3. Результати навчання відповідно до освітньої програми, методи навчання і викладання, методи оцінювання досягнення результатів навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Філософія і методологія науки» здобувач освіти повинен досягти **програмних результатів навчання**, які корелюють з компетентностями за освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії:

Результати навчання	Методи навчання і викладання	Методи оцінювання рівня досягнення результатів навчання
<p>РН 1 Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології.</p>	<p><i>Лекції та практичні заняття:</i> пояснювальний метод, репродуктивний метод, евристичний та комунікативний метод, метод проблемного викладу <i>Самостійна робота:</i> репродуктивний, робота у філософському гуртку.</p>	<p><i>Поточний контроль:</i> вибіркове усне опитування; виступи на семінарах, дискусії на семінарах, оцінка активності, внесених пропозицій, оригінальних рішень, уточнень і визначень тощо. Екзаменаційний контроль: усне та письмове опитування.</p>
<p>РН 2. Розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці</p>	<p><i>Лекції та практичні заняття:</i> пояснювальний метод, репродуктивний метод, евристичний та комунікативний метод, метод проблемного викладу. <i>Самостійна робота:</i> репродуктивний, робота у філософському гуртку.</p>	<p><i>Поточний контроль:</i> виконання та захист практичних робіт, усне та фронтальне опитування. Екзаменаційний контроль: усне та письмове опитування.</p>

Програмні результати навчання виражаються через такі **уміння** і **навички**:

Уміння співставляти та аналізувати переваги та недоліки певних наукових позицій, концепцій та теорій, оцінювати проблеми сучасної науки та орієнтуватись в її змісті.

Розуміти типи науки та наукових парадигм, зміну методологій та особливості наукової методології.

Вміти формувати власну позицію щодо наукових проблем та обирати адекватний метод наукового дослідження.

Уміти опрацьовувати, аналізувати першоджерела, орієнтуватися в основних працях класиків філософії та психології. Здатність продукувати нові ідеї, виділяти перспективні тенденції на основі аналізу інформації з різних джерел, проявляти креативність, здатність до системного, послідовного, цілісного мислення.

Здатність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень, усвідомити цінність і значення потреби у самовдосконаленні, оцінити світоглядні, соціальні та моральні позиції інших людей та сформулювати підстави власної виправданої позиції;

Уміння поєднувати свою позицію та інтереси з позиціями та інтересами інших людей, розуміти міру своєї відповідальності за те, що відбувається з іншими людьми та природою, за долю майбутнього.

Володіти навичками культури мислення, здатністю узагальнювати, аналізувати, вмінням логічно, аргументовано і чітко вибудовувати усне і писемне мовлення. Набуття навичок гнучкого мислення, вміння ставити питання і шукати способи їх вирішення, розглядати парадокси, альтернативи, суперечності.

Уміння бути критичним та самокритичним для розуміння факторів, які мають позитивний чи негативний вплив на міжіндивідуальну комунікацію, та здатність визначити та врахувати ці фактори в конкретних комунікаційних ситуаціях;

Здатність визначати світоглядні позиції суспільного та індивідуального планів та використовувати їх для планування адекватних дій в суспільстві та в міжіндивідуальних взаєминах, сформулювати світоглядні, моральні, естетичні установки та ціннісні орієнтації, необхідні для активної наукової діяльності, адекватної оцінки стану і перспектив розвитку науки.

2.4. Перелік попередніх та супутніх і наступних дисциплін

№ з/п	Попередні навчальні дисципліни	Супутні та наступні навчальні дисципліни
		Дослідницький семінар у галузі соціальних та поведінкових наук
		Іноземна мова академічного спрямування
		Статистичні методи психологічного дослідження

3. Анотація навчальної програми

Зміст програми спрямований на поглиблене вивчення сутності, стану і перспектив розвитку наукового пізнання, його особливостей, логіко-методологічної складових форм та рівнів наукового пізнання, його місця в сучасному суспільному розвитку та його взаємин з людиною, культурою, різними сферами суспільного життя; особлива увага програми зосереджена на опрацюванні методологічних засобів науки

4. Опис навчальної дисципліни

4.1. Лекційні заняття

№	Назва тем	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
Розділ I: Вступ до курсу			
1.	Філософія і методологія науки: загальне окреслення та проблемне поле.		
2.	Наука як соціально-історичне явище.		
Розділ II: Методологічна складова науки та критерії науковості знань			
3	Методологічна складова науки: метод – методологія – методика.	2	1
4	Методологічна складова науки: основні методи наукового пізнання на різних рівнях функціонування науки.	2	
5	Проблема якісної оцінки наукового знання: критерії, еталони та ідеали науки.	2	1
Розділ III: Наука в контексті соціально-культурних процесів людства			
6	Особливості історичного розвитку науки	1	1
7	Найавторитетніші методологічні проекти науки ХХ ст.	1	-
8	Особливості та парадигмальні характеристики соціально-гуманітарного наукового пізнання.	1	-
9	Соціальні, організаційні, моральні та особистісно-екзистенціальні аспекти науки і наукової діяльності.	1	-
10	Наука в контексті сучасної технологічної революції.	1	-
Усього годин		15	4

4.2. Практичні заняття

№	Назва тем	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
	Предмет, структура та завдання філософії і методології науки 1. Наука як соціально-культурний феномен: історія та сьогодення. 2. відношення філософії до науки і навпаки. Предмет і завдання філософії науки. 3. Причини підвищення ролі самосвідомості науки в епоху Нового часу. Поява методологічної свідомості науки.	2	1

	4. Методологія науки: основні підходи і тлумачення.		
	<p>Наука в контексті суспільної історії та соціальної організації суспільного життя</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні корені науки: прагматичні знання та протонаука як джерела наукових знань. 2. Наука у контексті історичних типів цивілізації. 3. Наука та соціальна практика на різних етапах розвитку європейського суспільства. 4. Основні наукові революції в історії людства та історичні типи науки. Поняття технонауки. 	2	1
	<p>Рівні наукового пізнання: методи і форми емпіричного і теоретичного наукового пізнання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підстави для виділення різних рівнів наукового пізнання та їх суттєві особливості. 2. Співвідношення понять метод – методологія – методика. 3. Завдання емпіричного наукового пізнання та його методи і форми. Поняття наукового факту та його суперечлива природа. 4. Методи і форми опрацювання наукових фактів як способів переходу від емпіричного наукового пізнання до теоретичного. Поняття наукової теорії, її суттєві риси та методи створення. 5. Основні форми теоретичного наукового пізнання та їх співвідношення. 	4	2
	<p>Критерії та еталони науковості знань. Істина та якісні характеристики наукового знання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблема якісної оцінки наукових знань: критерії, еталони та ідеали науки і наукових знань. 2. Проблема істини у філософії і науці. Сучасні трактування істини в науці. 3. Основні поняття, що позначають якісні характеристики знання у міру їх наближення до істини. 	2	1
	<p>Наука у взаєминах з культурою, інтелектуальними здібностями та можливостями людини (Л.Ольшкі, Г.Башляр, А.Бергсон, М.Мамардашвілі, Е.Гуссерль)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль дискурсивного мислення та інтелектуальної активності людини у розвитку науки. Питання про роль когнітивних здібностей людини у розвитку науки. 2. Наука і культура: способи взаємних впливів. 3. Сучасні концепції людиномірності науки. Форми присутності ціннісних аспектів людського буття у сучасній науці. 4. Морально-етичні аспекти науково-пізнавальної діяльності 	2	-
	<p>Наука в її соціально-організаційних та особистісних проявах. Місце науки в сучасних цивілізаційних типах суспільства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Форми існування науки у сучасному суспільстві, її організаційні, управлінські, економічні та особистісно-антропологічні характеристики. 2. Концепції технічного детермінізму та основні типи суспільства у техногенного типу цивілізаціях. 3. Когнітивні схеми та матриці у структурі пізнавального досвіду та науки. Когнітивна психологія про структуру пізнання. 4. Сучасний конструктивізм та особливості його розуміння науки і пізнання. 5. Місце науки у сучасному суспільстві знань (рефлексивному суспільстві). 	3	1
	Усього годин	15	6

4.4. Самостійна робота

№ з/п	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Підготовка до виконання контрольних робіт	10	30
2.	Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів	70	80
3.	Виконання індивідуальних домашніх завдань	10	-
Усього годин		90	110

5. Опис методів оцінювання рівня досягнення результатів навчання

Методи контролю, які використовуються у викладанні лекційного матеріалу, при проведенні семінарських занять та перевірки самостійної роботи студентів:

- усне опитування на семінарських заняттях;
- оцінювання якості знань під час дискусій згідно планів семінарів;
- заслуховування фіксованих доповідей на семінарських заняттях;
- захист реферату;
- оцінювання виконаних індивідуальних завдань (задачі, вправи, контрольні роботи);
- оцінювання виконання проміжних тестових завдань;
- письмові диктанти з теорії;
- презентації та візуалізації;
- проведення підсумкового іспиту, що складається з письмової та усної складової;

6. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти

Оцінювання досягнень аспірантів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти». Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача за дисципліною.

Кредити ЄКТС навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 50-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації.

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономії та відповідальності студента за вимогами до кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання. Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання. Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Максимальна оцінка в балах				
Поточний контроль (ПК)		Екзаменаційний контроль		Разом за дисципліну
	Разом за ПК	письмова компонента	усна компонента	
Усне опитування на семінарських заняттях – 10 балів Тести – 5 балів Контрольна письмова робота – 10 балів Виконання індивідуальних домашніх завдань – 5 балів	30	50	20	100

Оцінювання навчальних досягнень студентів НУ «Львівська політехніка» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) шкалою:

Параметри	Оцінка відповіді			
	Відмінно 88-100 балів	Добре 71-87 балів	Задовільно 50-70 балів	Незадовільно 26-49 балів
1	2	3	4	5
<i>Володіння понятійним апаратом та категоріями</i>	Основні поняття і категорії засвоєні	Поняття засвоєні, але в деяких випадках неточно	Поняття та категорії засвоєні неточно	Основні поняття та категорії не освоєні
<i>Знання наукового фактичного матеріалу</i>	Вільне володіння необхідним науковим матеріалом	У викладі матеріалу визначаються неточності	У викладі матеріалу визначаються неточності і не беруться фактичні дані	Не володіння фактичним матеріалом
<i>Вміння проводити аналіз і узагальнення</i>	Самостійно проводиться науковий аналіз фактичного матеріалу	Самостійне проведення наукового аналізу фактичного матеріалу, але допускаються неточності і непослідовність	Переказ навчального матеріалу з елементами аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу з неточностями
<i>Знання навчальної літератури з курсу</i>	Вільне володіння матеріалами підручника та основної літератури	Вільне володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника, але незнання основної літератури
<i>Повнота володіння курсом</i>	Вільне володіння матеріалами курсу, відповіді на всі питання	Вільне володіння матеріалами курсу, недоліки в обґрунтуванні відповідей	Володіння матеріалами курсу, недоліки в обґрунтованості відповідей	Слабке володіння матеріалами курсу, відсутність обґрунтованих відповідей

7. Навчально-методичне забезпечення

Навчально-методичне забезпечення складається із:

- Рекомендованої літератури;
- Методичних матеріалів у ВНС Львівської політехніки;
- Методичних видань кафедри філософії;
- Рекомендованих матеріалів із Ієтернет-ресурсів.

8. Рекомендована література

Базова

1. Дротенко Л.Г. Філософія наукового пізнання. Підручник / Л.Г.Дротенко. – К.: Б/в, 2010. – 224 с.
2. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень / А.М.Єріна та ін. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 202 с.
3. Жигилій Н.В та ін. Філософія науки і техніки / Н.В.Жигилій. – Полтава: Полт. НТУ, 2006. – 106 с.
4. Карамішева Н.В. Евристика: навчальний посібник / Н.В.Карамішева. – Львів: ПАІС, 2013. – 272 с.
5. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень : Навчальний посібник / О.В. Крушельницька. – К. : Кондор, 2006. - 206 с.
6. Петрушенко В. Епістемологія як філософська теорія знання / В.Петрушенко. – Львів: Вид-во Держ. ун-ту «Львівська політехніка», 2000. – 296 с.
7. Петрушенко В.Л. Філософія і методологія науки / В.Л.Петрушенко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 184 с

8. Петрушенко В.Л. Філософія знання: онтологія, епістемологія, аксіологія / В.Л.Петрушенко. – Львів: Ахілл, 2005. – 320 с.
9. Петрушенко В.Л. Філософія (вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії): навч. посібник / Віктор Петрушенко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 596 с.
10. Пилипчук М.І. Основи наукових досліджень : Підручник / М.І. Пилипчук, А.С. Григор'єв, В.В. Шостак. – К. : Знання, 2007. – 270 с.
11. Ратников В.С., Макаров З.Ю. Історія і філософія науки. Хрестоматія. Навчальний посібник – Вінниця: Нова книга, 2009. – 416 с.
12. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки / Едуард Семенюк, Володимир Мельник. Вид. 2-ге, випр. та допов. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 306 с.
13. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень : Підручник. - 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Знання, 2007. – 317 с.

Допоміжна

1. Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку / За наук. ред. А.С.Синиці. – Л.: Літопис, 2014. – 374 с.
2. Антологія сучасної філософії науки, або усмішка ASIMO/ за науковою редакцією В. П. Мельника та А. С. Синиці. - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. - 568 с.
3. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень : Навчальний посібник / В.В. Ковальчук, Л.М. Моїсєєв. – К. : Професіонал, 2004. - 208 с.
4. Синиця А.С. Аналітична філософія: монографія / Андрій Синиця. – Л.: ЛДУФК, 2013. – 304 с.
5. Losee John. A Historical Introduction to the Philosophy of Science. Fourth edition / John Losee. – New York: Oxford University Press, 2001. – 314 p.
6. Okasha Samir. Philosophy of Science. A Very Short Introduction / Samir Okasha. – Oxford, 2002. – 69 p.

9. Інформаційні ресурси

1. <http://www.osvita.org.ua/distance/articles/20/>
2. <http://vu.net.ua>
3. <http://mz.com.ua>
4. <http://osvita.ua>

10. Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності з урахуванням норм «Положення про академічну доброчесність у Національному університеті «Львівська політехніка» (затверджене вченою радою університету від 20.06.2017 р., протокол № 35).

11. УНІФІКОВАНИЙ ДОДАТОК

Національний університет «Львівська політехніка» забезпечує реалізацію права осіб з особливими освітніми потребами на здобуття вищої освіти. Інклюзивні освітні послуги надає Служба доступності до можливостей навчання «Без обмежень», метою діяльності якої є забезпечення постійного індивідуального супроводу навчального процесу здобувачів освіти з інвалідністю та хронічними захворюваннями. Важливим інструментом імплементації інклюзивної освітньої політики в Університеті є Програма підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників та навчально-допоміжного персоналу у сфері соціальної інклюзії та інклюзивної освіти. Звертатися за адресою:

вул. Карпінського, 2/4, І-й н.к., кімн. 112

E-mail: nolimits@lpnu.ua

Websites: <https://lpnu.ua/nolimits> <https://lpnu.ua/integration>

12. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

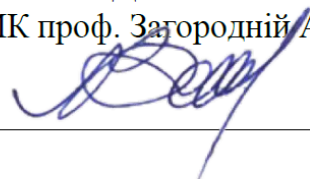
№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протоколу засідання кафедри	Примітки
1			
2			

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Інститут гуманітарних та соціальних наук
Кафедра філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова НМК проф. Загородній А.Г.

Протокол від «30» серпня 2024 року, № 80

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 1.1 «Філософія і методологія науки»

/код і назва навчальної дисципліни (освітнього компонента)/

третій (освітньо-науковий) рівень

/рівень вищої освіти/

вид дисципліни

обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

мова викладання

українська

освітньо-наукова програма

Психологія

спеціальність

053 Психологія

галузь знань

05 Соціальні та поведінкові науки

Робоча програма з навчальної дисципліни «Філософія і методологія науки» для здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим рівнем) зі спеціальності 053 Психологія.

Розробник:
завідувач кафедри філософії,
д. філос. н., доцент

Ігор КАРІВЕЦЬ

Гарант освітньої програми:
к. психол. н., доцент

Лариса БЕРЕЗОВСЬКА

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри філософії.
Протокол від «20» червня 2024 року № 12

завідувач кафедри,
д. філос. н., доц.

Ігор КАРІВЕЦЬ

1. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів/год.	3/90	3/90
Усього годин аудиторної роботи, у т.ч.:	30	10
• лекційні заняття, год.	15	4
• семінарські заняття, год.	15	6
• практичні заняття, год.	-	-
• лабораторні заняття, год.	-	-
Усього годин самостійної роботи, у т.ч.:	60	80
• контрольні роботи, к-сть/год.	-	20
• розрахункові (розрахунково-графічні) роботи, к-сть/год.	-	
• індивідуальне науково-дослідне завдання, к-сть/год.	40	20
• підготовка до навчальних занять та контрольних заходів, год.	20	40
Екзамен	1	1
Залік		

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі: денної форми навчання – 33,3%; заочної форми навчання – 11,1

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни та результати навчання:

Ознайомитися з основними причинами виникнення науки європейського типу, періодами розвитку науки в європейській цивілізації, класифікацією наук на основними рівнями й методами наукового пізнання.

2.2. Завдання навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у здобувачів таких **компетентностей**:

інтегральної:

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати значущі комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері психології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

загальних:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

спеціальних (фахових):

СК 2. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у психології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК 7. Уміння толерувати невизначеність і доводити унікальність власного наукового пошуку в умовах інформаційного / цифрового суспільства.

2.3. Результати навчання відповідно до освітньої програми, методи навчання і викладання, методи оцінювання досягнення результатів навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Філософія і методологія науки» здобувач освіти повинен досягти **програмних результатів навчання**, які корелюють з компетентностями за

освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії:

Результати навчання	Методи навчання і викладання	Методи оцінювання рівня досягнення результатів навчання
<p>РН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології.</p>	<p><i>Лекції та практичні заняття:</i> пояснювальний метод, репродуктивний метод, евристичний та комунікативний метод, метод проблемного викладу <i>Самостійна робота:</i> репродуктивний, робота у філософському гуртку.</p>	<p><i>Поточний контроль:</i> вибіркове усне опитування; виступи на семінарах, дискусії на семінарах, оцінка активності, внесених пропозицій, оригінальних рішень, уточнень і визначень тощо. <i>Екзаменаційний контроль:</i> усне та письмове опитування.</p>
<p>РН 2. Розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці</p>	<p><i>Лекції та практичні заняття:</i> пояснювальний метод, репродуктивний метод, евристичний та комунікативний метод, метод проблемного викладу. <i>Самостійна робота:</i> репродуктивний, робота у філософському гуртку.</p>	<p><i>Поточний контроль:</i> виконання та захист практичних робіт, усне та фронтальне опитування. <i>Екзаменаційний контроль:</i> усне та письмове опитування.</p>
<p>РН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти у сфері психології, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми психології з урахуванням соціальних, економічних, етичних і правових аспектів.</p>	<p><i>Лекції та практичні заняття:</i> пояснювальний метод, евристичний метод, комунікативний метод, метод проблемного викладу, метод проектів. <i>Самостійна робота:</i> репродуктивний, робота у філософському гуртку.</p>	<p><i>Поточний контроль:</i> вибіркове усне опитування; виступи на семінарах, дискусії на семінарах, оцінка активності, внесених пропозицій, захист проектів. <i>Екзаменаційний контроль:</i> усне та письмове опитування..</p>
<p>РН 9. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми психології державною та іноземною мовами, готувати результати досліджень у вигляді наукових публікацій.</p>	<p><i>Лекції та практичні заняття:</i> пояснювальний метод, репродуктивний метод, евристичний та комунікативний метод, метод проблемного викладу. <i>Самостійна робота:</i> репродуктивний, робота у філософському гуртку.</p>	<p><i>Поточний контроль:</i> вибіркове усне опитування; виступи на семінарах, дискусії на семінарах, оцінка активності, внесених пропозицій, оригінальних рішень, уточнень і визначень. <i>Екзаменаційний контроль:</i> усне та письмове опитування.</p>

Програмні результати навчання виражаються через такі **уміння** і **навички**:

Уміння співставляти та аналізувати переваги та недоліки певних наукових позицій, концепцій та теорій, оцінювати проблеми сучасної науки та орієнтуватись в її змісті.

Розуміти типи науки та наукових парадигм, зміну методологій та особливості наукової методології.

Вміти формувати власну позицію щодо наукових проблем та обирати адекватний метод наукового дослідження.

Уміти опрацювати, аналізувати першоджерела, орієнтуватися в основних працях класиків філософії та психології. Здатність продукувати нові ідеї, виділяти перспективні тенденції на основі аналізу інформації з різних джерел, проявляти креативність, здатність до системного, послідовного, цілісного мислення.

Здатність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень, усвідомити цінність і значення потреби у самовдосконаленні, оцінити світоглядні, соціальні та моральні позиції інших людей та сформулювати підстави власної виправданої позиції;

Уміння поєднувати свою позицію та інтереси з позиціями та інтересами інших людей, розуміти міру своєї відповідальності за те, що відбувається з іншими людьми та природою, за долю майбутнього.

Володіти навичками культури мислення, здатністю узагальнювати, аналізувати, вмінням логічно, аргументовано і чітко вибудовувати усне і писемне мовлення. Набуття навичок гнучкого мислення, вміння ставити питання і шукати способи їх вирішення, розглядати парадокси, альтернативи, суперечності.

Уміння бути критичним та самокритичним для розуміння факторів, які мають позитивний чи негативний вплив на міжіндивідуальну комунікацію, та здатність визначити та врахувати ці фактори в конкретних комунікаційних ситуаціях;

Здатність визначати світоглядні позиції суспільного та індивідуального планів та використовувати їх для планування адекватних дій в суспільстві та в міжіндивідуальних взаєминах, сформулювати світоглядні, моральні, естетичні установки та ціннісні орієнтації, необхідні для активної наукової діяльності, адекватної оцінки стану і перспектив розвитку науки.

2.4. Перелік попередніх та супутніх і наступних дисциплін

№ з/п	Попередні навчальні дисципліни	Супутні та наступні навчальні дисципліни
		Дослідницький семінар у галузі соціальних та поведінкових наук
		Іноземна мова академічного спрямування
		Статистичні методи психологічного дослідження

3. Анотація навчальної програми

Зміст програми спрямований на поглиблене вивчення сутності, стану і перспектив розвитку наукового пізнання, його особливостей, логіко-методологічної складових форм та рівнів наукового пізнання, його місця в сучасному суспільному розвитку та його взаємин з людиною, культурою, різними сферами суспільного життя; особлива увага програми зосереджена на опрацюванні методологічних засобів науки

4. Опис навчальної дисципліни

4.1. Лекційні заняття

№	Назва тем	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
Розділ I: Вступ до курсу			
1.	Філософія і методологія науки: загальне окреслення та проблемне поле.		
2.	Наука як соціально-історичне явище.		
Розділ II: Методологічна складова науки та критерії науковості знань			
3	Методологічна складова науки: метод – методологія – методика.	2	1
4	Методологічна складова науки: основні методи наукового пізнання на різних рівнях функціонування науки.	2	

5	Проблема якісної оцінки наукового знання: критерії, еталони та ідеали науки.	2	1
Розділ III: Наука в контексті соціально-культурних процесів людства			
6	Особливості історичного розвитку науки	1	1
7	Найавторитетніші методологічні проекти науки ХХ ст.	1	-
8	Особливості та парадигмальні характеристики соціально-гуманітарного наукового пізнання.	1	-
9	Соціальні, організаційні, моральні та особистісно-екзистенціальні аспекти науки і наукової діяльності.	1	-
10	Наука в контексті сучасної технологічної революції.	1	-
Усього годин		15	4

4.2. Практичні заняття

№	Назва тем	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
	Предмет, структура та завдання філософії і методології науки 1. Наука як соціально-культурний феномен: історія та сьогодення. 2. відношення філософії до науки і навпаки. Предмет і завдання філософії науки. 3. Причини підвищення ролі самосвідомості науки в епоху Нового часу. Поява методологічної свідомості науки. 4. Методологія науки: основні підходи і тлумачення.	2	1
	Наука в контексті суспільної історії та соціальної організації суспільного життя 1. Історичні корені науки: прагматичні знання та протонаука як джерела наукових знань. 2. Наука у контексті історичних типів цивілізації. 3. Наука та соціальна практика на різних етапах розвитку європейського суспільства. 4. Основні наукові революції в історії людства та історичні типи науки. Поняття технонауки.	2	1
	Рівні наукового пізнання: методи і форми емпіричного і теоретичного наукового пізнання 1. Підстави для виділення різних рівнів наукового пізнання та їх суттєві особливості. 2. Співвідношення понять метод – методологія – методика. 3. Завдання емпіричного наукового пізнання та його методи і форми. Поняття наукового факту та його суперечлива природа. 4. Методи і форми опрацювання наукових фактів як способів переходу від емпіричного наукового пізнання до теоретичного. Поняття наукової теорії, її суттєві риси та методи створення. 5. Основні форми теоретичного наукового пізнання та їх співвідношення.	4	2
	Критерії та еталони науковості знань. Істина та якісні характеристики наукового знання 1. Проблема якісної оцінки наукових знань: критерії, еталони та ідеали науки і наукових знань. 2. Проблема істини у філософії і науці. Сучасні трактування істини в науці. 3. Основні поняття, що позначають якісні характеристики знання у міру їх наближення до істини.	2	1
	Наука у взаєминах з культурою, інтелектуальними здібностями та можливостями людини (Л.Ольшкі, Г.Башляр, А.Бергсон, М.Мамардашвілі, Е.Гуссерль) 1. Роль дискурсивного мислення та інтелектуальної активності людини у розвитку науки. Питання про роль когнітивних здібностей людини у розвитку науки. 2. Наука і культура: способи взаємних впливів.	2	-

	3. Сучасні концепції людиномірності науки. Форми присутності ціннісних аспектів людського буття у сучасній науці. 4. Морально-етичні аспекти науково-пізнавальної діяльності		
	Наука в її соціально-організаційних та особистісних проявах. Місце науки в сучасних цивілізаційних типах суспільства 1. Форми існування науки у сучасному суспільстві, її організаційні, управлінські, економічні та особистісно-антропологічні характеристики. 2. Концепції технічного детермінізму та основні типи суспільства у техногенного типу цивілізаціях. 3. Когнітивні схеми та матриці у структурі пізнавального досвіду та науки. Когнітивна психологія про структуру пізнання. 4. Сучасний конструктивізм та особливості його розуміння науки і пізнання. 5. Місце науки у сучасному суспільстві знань (рефлексивному суспільстві).	3	1
Усього годин		15	6

4.4. Самостійна робота

№ з/п	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Підготовка до виконання контрольних робіт	10	30
2.	Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів	70	80
3.	Виконання індивідуальних домашніх завдань	10	-
Усього годин		90	110

5. Опис методів оцінювання рівня досягнення результатів навчання

Методи контролю, які використовуються у викладанні лекційного матеріалу, при проведенні семінарських занять та перевірки самостійної роботи студентів:

- усне опитування на семінарських заняттях;
- оцінювання якості знань під час дискусій згідно планів семінарів;
- заслуховування фіксованих доповідей на семінарських заняттях;
- захист реферату;
- оцінювання виконаних індивідуальних завдань (задачі, вправи, контрольні роботи);
- оцінювання виконання проміжних тестових завдань;
- письмові диктанти з теорії;
- презентації та візуалізації;
- проведення підсумкового іспиту, що складається з письмової та усної складової;

6. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти

Оцінювання досягнень аспірантів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти». Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача за дисципліною.

Кредити ЄКТС навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 50-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації.

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономії та відповідальності студента за вимогами до кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання. Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання. Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Максимальна оцінка в балах					
Поточний контроль (ПК)		Екзаменаційний контроль		Разом за дисципліну	
		Разом за ПК	письмова компонента	усна компонента	
Усне опитування на семінарських заняттях – 10 балів Тести – 5 балів Контрольна письмова робота – 10 балів Виконання індивідуальних домашніх завдань – 5 балів		30	50	20	100

Оцінювання навчальних досягнень студентів НУ «Львівська політехніка» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) шкалою:

Параметри	Оцінка відповіді			
	Відмінно 88-100 балів	Добре 71-87 балів	Задовільно 50-70 балів	Незадовільно 0-49 балів
1	2	3	4	5
<i>Володіння понятійним апаратом та категоріями</i>	Основні поняття і категорії засвоєні	Поняття засвоєні, але в деяких випадках неточно	Поняття та категорії засвоєні неточно	Основні поняття та категорії не освоєні
<i>Знання наукового фактичного матеріалу</i>	Вільне володіння необхідним науковим матеріалом	У викладі матеріалу визначаються неточності	У викладі матеріалу визначаються неточності і не беруться фактичні дані	Не володіння фактичним матеріалом
<i>Вміння проводити аналіз і узагальнення</i>	Самостійно проводиться науковий аналіз фактичного матеріалу	Самостійне проведення наукового аналізу фактичного матеріалу, але допускаються неточності і непослідовність	Переказ навчального матеріалу з елементами аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу з неточностями
<i>Знання навчальної літератури з курсу</i>	Вільне володіння матеріалами підручника та основної літератури	Вільне володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника, але незнання основної літератури
<i>Повнота володіння курсом</i>	Вільне володіння матеріалами курсу, відповіді на всі питання	Вільне володіння матеріалами курсу, недоліки в обґрунтуванні відповідей	Володіння матеріалами курсу, недоліки в обґрунтованості відповідей	Слабке володіння матеріалами курсу, відсутність обґрунтованих відповідей

7. Навчально-методичне забезпечення

Навчально-методичне забезпечення складається із:

- Рекомендованої літератури;
- Методичних матеріалів у ВНС Львівської політехніки;
- Методичних видань кафедри філософії;
- Рекомендованих матеріалів із Інтернет-ресурсів.

8. Рекомендована література

Базова

1. Дротенко Л.Г. Філософія наукового пізнання. Підручник / Л.Г.Дротенко. – К.: Б/в, 2010. – 224 с.
2. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень / А.М.Єріна та ін. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 202 с.
3. Жигилій Н.В та ін. Філософія науки і техніки / Н.В.Жигилій. – Полтава: Полт. НТУ, 2006. – 106 с.
4. Карамішева Н.В. Евристика: навчальний посібник / Н.В.Карамішева. – Львів: ПАІС, 2013. – 272 с.
5. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень : Навчальний посібник / О.В. Крушельницька. – К. : Кондор, 2006. - 206 с.
6. Петрушенко В. Епістемологія як філософська теорія знання / В.Петрушенко. – Львів: Вид-во Держ. ун-ту «Львівська політехніка», 2000. – 296 с.
7. Петрушенко В.Л. Філософія і методологія науки / В.Л.Петрушенко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 184 с
8. Петрушенко В.Л. Філософія знання: онтологія, епістемологія, аксіологія / В.Л.Петрушенко. – Львів: Ахілл, 2005. – 320 с.
9. Петрушенко В.Л. Філософія (вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії): навч. посібник / Віктор Петрушенко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 596 с.
10. Пилипчук М.І. Основи наукових досліджень : Підручник / М.І. Пилипчук, А.С. Григор'єв, В.В. Шостак. – К. : Знання, 2007. – 270 с.
11. Ратников В.С., Макаров З.Ю. Історія і філософія науки. Хрестоматія. Навчальний посібник – Вінниця: Нова книга, 2009. – 416 с.
12. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки / Едуард Семенюк, Володимир Мельник. Вид. 2-ге, випр. та допов. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 306 с.
13. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень : Підручник. - 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Знання, 2007. – 317 с.

Допоміжна

1. Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку / За наук. ред. А.С.Синиці. – Л.: Літопис, 2014. – 374 с.
2. Антологія сучасної філософії науки, або усмішка ASIMO/ за науковою редакцією В. П. Мельника та А. С. Синиці. - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. - 568 с.
3. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень : Навчальний посібник / В.В. Ковальчук, Л.М. Моїсєєв. – К. : Професіонал, 2004. - 208 с.
4. Синиця А.С. Аналітична філософія: монографія / Андрій Синиця. – Л.: ЛДУФК, 2013. – 304 с.
5. Losee John. A Historical Introduction to the Philosophy of Science. Fourth edition / John Losee. – New York: Oxford University Press, 2001. – 314 p.
6. Okasha Samir. Philosophy of Science. A Very Short Introduction / Samir Okasha. – Oxford, 2002. – 69 p.

9. Інформаційні ресурси

1. <http://www.osvita.org.ua/distance/articles/20/>
2. <http://vu.net.ua>
3. <http://mz.com.ua>
4. <http://osvita.ua>

10. Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності з урахуванням норм «Положення про академічну доброчесність у Національному університеті «Львівська політехніка» (затверджене вченою радою університету від 20.06.2017 р., протокол № 35).

11. УНІФІКОВАНИЙ ДОДАТОК

Національний університет «Львівська політехніка» забезпечує реалізацію права осіб з особливими освітніми потребами на здобуття вищої освіти. Інклюзивні освітні послуги надає Служба доступності до можливостей навчання «Без обмежень», метою діяльності якої є забезпечення постійного індивідуального супроводу навчального процесу здобувачів освіти з інвалідністю та хронічними захворюваннями. Важливим інструментом імплементації інклюзивної освітньої політики в Університеті є Програма підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників та навчально-допоміжного персоналу у сфері соціальної інклюзії та інклюзивної освіти. Звертатися за адресою:

вул. Карпінського, 2/4, I-й н.к., кімн. 112

E-mail: nolimits@lpnu.ua

Websites: <https://lpnu.ua/nolimits> <https://lpnu.ua/integration>

12. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протоколу засідання кафедри	Примітки
1	Перезатверджено на засіданні кафедри філософії. Узгоджено зі змінами в ОНП 053 Психологія.	Протокол №12 від 20.06.2024 р.	
2			